

Vec C-340/20

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

24. júl 2020

Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania:

Cour de cassation

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

10. júl 2020

Žalobkyňa:

Bank Sepah

Žalované:

Overseas Financial Limited

Oaktree Finance Limited

PRACOVNÝ DOKUMENT

I. Predmet a okolnosti sporu

- 1 V súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1737 (2006) z 23. decembra 2006 sa v spoločnej pozícii Rady 2007/140/SZBP z 27. februára 2007 stanovili určité reštriktívne opatrenia voči Iránu, medzi ktoré patrí zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov osôb a subjektov, ktoré sa podieľajú na činnostiach Iránu súvisiacich s obohacovaním a prepracovaním uránu alebo s ťažkou vodou, alebo s vývojom nosičov jadrových zbraní Iránom. Tieto opatrenia boli v Únii vykonané nariadením Rady (ES) č. 423/2007 z 19. apríla 2007.
- 2 Rezolúciou č. 1747 (2007) z 24. marca 2007 Bezpečnostná rada označila spoločnosť Bank Sepah za súčasť „subjektov zapojených do jadrového programu alebo programu balistických rakiet“ Iránu, na ktoré sa malo uplatniť opatrenie zmrazenia aktív. Táto rezolúcia bola prebratá do práva Únie nariadením Komisie (ES) č. 441/2007 z 20. apríla 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 423/2007, ktoré nadobudlo účinnosť 21. apríla 2007.
- 3 Rozsudkom z 26. apríla 2007, ktorý nadobudol právoplatnosť, Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž, Francúzsko) uložil Bank Sepah povinnosť zaplatiť spoločnosti Overseas Financial Limited (ďalej len „Overseas Financial“) protihodnotu sumy 2 500 000 USD v eurách a spoločnosti Oaktree Finance Limited (ďalej len „Overseas Finance“) protihodnotu sumy 1 500 000 USD v eurách spolu s úrokmi v zákonnej výške od dátumu tohto rozsudku.
- 4 Bezpečnostná rada 17. januára 2016 vymazala Bank Sepah zo zoznamu osôb a subjektov, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia voči Iránu. Toto rozhodnutie bolo prebraté do práva Únie vykonávacím nariadením Rady (EÚ) č. 2016/74 z 22. januára 2016, ktoré nadobudlo účinnosť 23. januára 2016.
- 5 Dňa 17. mája 2016 Overseas Financial a Oaktree Finance požiadali o vydanie platobných rozkazov na účely exekučného predaja voči spoločnosti Bank Sepah.
- 6 Dňa 5. júla 2016 požiadali o nútený výkon rozhodnutia proti spoločnosti Bank Sepah a povolenie previesť pohľadávku vrátane práv spoločníkov a cenných papierov na spoločnosť Sociétés générale.
- 7 V dňoch 13. júna a 15. júla 2016 Bank Sepah podala proti spoločnostiam Overseas Financial a Oaktree Finance žalobu na súd, ktorý rozhoduje o výkone rozhodnutia, s cieľom napadnúť tieto opatrenia na nútený výkon rozhodnutia.
- 8 Proti rozhodnutiu súdu rozhodujúceho o výkone rozhodnutia bolo podané odvolanie, o ktorom Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž) rozhodol rozsudkom z 8. marca 2018.

- 9 Bank Sepah na jednej strane a Overseas Financial a Oaktree Finance na druhej strane podali proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok. Tieto opravné prostriedky, známe pod číslami B 18-18542 a G 18-21.814, boli spojené z dôvodu ich vzájomnej súvislosti.

II. Dotknuté ustanovenia

Nariadenie Rady (ES) č. 423/2007 z 19. apríla 2007 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu

- 10 Článok 1 písm. h) a j) nariadenia č. 423/2007 stanovuje:

„Výlučne na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

...

- h) ‚zmrazenie finančných prostriedkov‘ je zabránenie každému pohybu, prevodu, zmene, použitiu finančných prostriedkov, prístupu k nim alebo zaobchádzaniu s nimi akýmkoľvek spôsobom, ktorý by viedol k zmene ich objemu, výšky, umiestnenia, vlastníctva, držby, povahy, miesta určenia alebo k inej zmene, ktorá by umožnila použitie týchto finančných prostriedkov vrátane správy portfólia;

...

- j) ‚zmrazenie hospodárskych zdrojov‘ je zabránenie využívaniu hospodárskych zdrojov na účely získania finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb akýmkoľvek spôsobom, ktorý zahŕňa okrem iného ich predaj, prenájom alebo založenie;...“

- 11 Článok 7 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré patria osobám, subjektom a orgánom uvedeným v prílohe IV alebo ktoré tieto osoby, subjekty alebo orgány vlastní, majú v držbe alebo kontrolujú, sa zmrazia. Príloha IV zahŕňa osoby, subjekty alebo orgány, ktoré v súlade s odsekom 12 rezolúcie BR OSN č. 1737 (2006) označila Bezpečnostná rada Organizácie Spojených národov alebo výbor pre sankcie. ...“

Nariadenie Rady (EÚ) č. 961/2010 z 25. októbra 2010 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 423/2007

- 12 Článok 1 písm. h) a i) nariadenia č. 961/2010 stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

...

- h) ‚zmrazenie hospodárskych zdrojov‘ je zabránenie využívaniu hospodárskych zdrojov na účely získania finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb akýmkoľvek spôsobom, ktorý zahŕňa okrem iného ich predaj, prenájom alebo založenie;
- i) ‚zmrazenie finančných prostriedkov‘ je zabránenie akémukoľvek pohybu, prevodu, úprave, použitiu a prístupu k finančným prostriedkom alebo manipulácii s nimi, ktoré by mali za následok akúkoľvek zmenu ich objemu, výšky, umiestnenia, vlastníctva, držby, charakteru, miesta určenia, alebo inú zmenu, ktorá by umožnila použitie finančných prostriedkov, vrátane spravovania portfólií;...“

13 Článok 16 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré patria osobám, subjektom a orgánom uvedeným v prílohe VII alebo ktoré tieto osoby, subjekty alebo orgány vlastní, majú v držbe alebo kontrolujú, sa zmrazia. Príloha VII zahŕňa osoby, subjekty a orgány, ktoré v súlade s odsekom 12 rezolúcie BR OSN 1737 (2006), s odsekom 7 rezolúcie BR OSN 1803 (2008) alebo s odsekom 11, 12 alebo 19 rezolúcie BR OSN 1929 (2010) označila Bezpečnostná rada alebo Sankčný výbor Organizácie Spojených národov. ...“

Nariadenie Rady (EÚ) č. 267/2012 z 23. marca 2012 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 961/2010

14 Článok 1 písm. j) a k) nariadenia č. 267/2012 stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

...

- j) ‚zmrazenie hospodárskych zdrojov‘ je zabránenie využívaniu hospodárskych zdrojov na účely získania finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb akýmkoľvek spôsobom, ktorý zahŕňa okrem iného ich predaj, prenájom alebo založenie;
- k) ‚zmrazenie finančných prostriedkov‘ znamená zabránenie každému pohybu, prevodu, zmene, použitiu, prístupu k finančným prostriedkom alebo zaobchádzaniu s nimi akýmkoľvek spôsobom, ktorý by viedol k zmene ich objemu, hodnoty, umiestnenia, vlastníctva, držby, povahy, určenia alebo k inej zmene, ktorá by umožnila použitie týchto prostriedkov vrátane správy portfólia;...“

15 Článok 23 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré patria osobám, subjektom a orgánom uvedeným v prílohe VIII alebo ktoré tieto osoby,

subjekty alebo orgány vlastnia, majú v držbe alebo kontrolujú, sa zmrazia. Príloha VIII zahŕňa osoby, subjekty a orgány, ktoré v súlade s odsekom 12 rezolúcie BR OSN č. 1737 (2006), s odsekom 7 rezolúcie BR OSN č. 1803 (2008) alebo s odsekom 11, 12 alebo 19 rezolúcie BR OSN č. 1929 (2010) označila Bezpečnostná rada alebo Sankčný výbor Organizácie Spojených národov. ...“

III. Dôvody, ktoré Bank Sepah uvádza na podporu svojho kasačného opravného prostriedku č. B 18-18542

- 16 V napadnutom rozsudku boli zamietnuté najmä návrhy spoločnosti Bank Sepah smerujúce jednak k pozastaveniu plynutia úrokov z dôvodu vyššej moci a jednak k oslobodeniu od zvýšenia zákonnej úrokovej sadzby stanovenej v článku L. 313-3 code monétaire et financier (menový a finančný zákonník) v prípade uloženia peňažnej pokuty súdnym rozhodnutím.
- 17 Bank Sepah na podporu svojho opravného prostriedku uvádza prvý dôvod založený na skutočnosti, že zmrazenie jej majetku predstavovalo z hľadiska francúzskeho práva prípad vyššej moci, ktorý jej bránil v plnení jej platobnej povinnosti, a spoločnostiam Overseas Financial a Oaktree Finance znemožnil získať od nej akúkoľvek platbu.
- 18 Bank Sepah subsidiárne uvádza ešte druhý dôvod založený na porušení článku L. 313-3 menového a finančného zákonníka.

IV. Jediný dôvod, ktorý uvádzajú spoločnosti Overseas Financial a Oaktree Finance na podporu kasačného opravného prostriedku č. G 18-21.814

- 19 Napadnutým rozsudkom sa okrem iného rozhodlo, že úroky, na ktoré si nárokujú Overseas Financial a Oaktree Finance za obdobie pred 17. májom 2011, sú premlčané z dôvodu, že tieto spoločnosti sa nemôžu odvolávať na žiadny dôvod prerušenia premlčacej doby a sami osebe nevykonali žiaden akt prerušujúci premlčaciu dobu, hoci takúto možnosť mali, keďže „im nič nebránilo... podať návrh na vykonanie exekúcií, hoci len z preventívnych dôvodov, voči aktívam alebo nedobytnej pohľadávke, pričom nedobytnosť pohľadávky by len pozastavila atributívny účinok prípadného núteného výkonu rozhodnutia na základe exekučného titulu“.
- 20 Na podporu svojho opravného prostriedku Overseas Financial a Oaktree Finance uvádzajú jediný dôvod založený okrem iného na porušení článkov 1 a 7 nariadenia č. 423/2007, ktorých znenie bolo prevzaté do článkov 1 a 17 nariadenia č. 961/2010.
- 21 Overseas Financial a Oaktree Finance tvrdia, že premlčacia doba neplynie tomu, kto nemôže konať z dôvodu prekážky vyplývajúcej zo zákona, a že zákon, ktorým

sa ukladá opatrenie na zmrazenie finančných prostriedkov, bráni veriteľovi osoby, ktorej sa takéto opatrenie týka, podať návrh na exekúciu zmrazených finančných prostriedkov, hoci len na účel zabezpečenia pohľadávky. Podľa nich každé ochranné opatrenie predstavuje zmenu finančných prostriedkov, ktorá má za následok zmenu ich určenia. Dôraz na túto prekážku vyplývajúcu zo zákona je okrem toho daný tým, že minister hospodárstva im odmietol udeliť povolenie na uvoľnenie finančných prostriedkov patriacich spoločnosti Bank Sepah ustanovené v článku 8 nariadenia č. 423/2007 a neskôr článku 17 nariadenia č. 961/2010.

V. Posúdenie zo strany Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko)

O prvom dôvode uvádzanom spoločnosťou Bank Sepah na podporu kasačného opravného prostriedku č. B 18-18.542, ktorý je založený na existencii vyššej moci

- 22 Cour de cassation (Kasačný súd) pripomína, že zmrazenie aktív osoby alebo subjektu, na ktoré sa toto opatrenie vzťahuje z dôvodu jej činnosti, nepredstavuje prípad vyššej moci pre osobu alebo subjekt, na ktorú sa vzťahuje, a to z dôvodu neexistencie faktorov vonkajšej povahy.
- 23 Cour de cassation (Kasačný súd) rozhodol, že nemožnosť plnenia svojej platobnej povinnosti, na ktorú sa odvoláva Bank Sepah, nevyplýva z okolností nesúvisiacich s jej činnosťou, a preto jej prvý dôvod zamietol.

O jedinom dôvode, ktorý Overseas Financial a Oaktree Finance uvádzajú na podporu kasačného opravného prostriedku č. G 18-21.814

- 24 Cour de cassation (Kasačný súd) sa domnieva, že výsledok sporu závisí od toho, či Overseas Financial a Oaktree Finance mohli prerušiť premlčaciu dobu návrhom na vydanie ochranného opatrenia alebo na nútený výkon rozhodnutia vo vzťahu k zmrazeným aktívam spoločnosti Bank Sepah.
- 25 Cour de cassation (Kasačný súd) po prvé uvádza, že nariadenia č. 423/2007, 961/2010 a 267/2012 neobsahujú žiadne ustanovenie, ktoré by veriteľovi výslovne neumožňovalo podať návrh na vydanie ochranného opatrenia alebo na nútený výkon rozhodnutia týkajúci sa zmrazeného majetku jeho dlžníka.
- 26 Po druhé zmrazenie finančných prostriedkov je v nich definované ako „zabránenie každému pohybu, prevodu, zmene, použitiu finančných prostriedkov alebo zaobchádzaniu s nimi akýmkoľvek spôsobom, ktorý by viedol k zmene ich objemu, hodnoty, umiestnenia, vlastníctva, držby, povahy, určenia alebo k inej zmene, ktorá by umožnila použitie týchto prostriedkov vrátane správy portfólia“, a zmrazenie hospodárskych zdrojov ako „zabránenie využívaniu hospodárskych zdrojov na účely získania finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb akýmkoľvek spôsobom, ktorý zahŕňa okrem iného ich predaj, prenájom alebo založenie“.

- 27 Vzhľadom na toto vymedzenie pojmov sa Cour de cassation (Kasačný súd) domnieva, že pokiaľ ide o zmrazené finančné prostriedky, zdá sa, že je zakázaný len „akýkoľvek pohyb, prevod, zmena, použitie finančných prostriedkov alebo zaobchádzanie s nimi akýmkoľvek spôsobom, ktorý by viedol k zmene ich objemu, hodnoty, umiestnenia, vlastníctva, držby, povahy, určenia alebo k inej zmene, ktorá by umožnila použitie týchto prostriedkov vrátane správy portfólia“, a pokiaľ ide o hospodárske zdroje, je zakázané len „využívanie hospodárskych zdrojov na účely získania finančných prostriedkov, tovaru alebo služieb akýmkoľvek spôsobom, ktoré zahŕňa okrem iného ich predaj, prenájom alebo založenie“.
- 28 Cour de cassation (Kasačný súd) sa domnieva, že preto nemožno vylúčiť, že opatrenia, na ktoré sa nevzťahuje žiadny z týchto zákazov, sa na zmrazený majetok uplatnia.
- 29 Cour de cassation (Kasačný súd) ďalej usudzuje, že opatrenia, ktoré majú za následok vyňatie určitého majetku z majetku dlžníka (atributívny účinok), môžu byť pravdepodobne vykonané na zmrazenom majetku len s predchádzajúcim povolením príslušného vnútroštátneho orgánu a len v prípadoch uvedených v článkoch 8 až 10 nariadenia č. 423/2007, v článkoch 17 až 19 nariadenia č. 961/2010 a ďalej v článkoch 24 až 28 nariadenia č. 267/2012.
- 30 Vzniká teda otázka, či opatrenia, ktoré nemajú takýto atributívny účinok, možno bez predchádzajúceho povolenia urýchlene uplatniť na zmrazené aktíva. Týmito opatreniami sú záložné práva a zabezpečovacie opatrenia na zaistenie pohľadávok, ktoré sú ochrannými opatreniami.
- 31 Záložné právo nemá atributívny účinok bez ohľadu na to, či je zriadené na nehnuteľnosť (hypotéka), obchodný majetok alebo obchodné podiely a cenné papiere (záloh). Jediným jeho dôsledkom je, že v prípade postúpenia majetku a práv, na ktorých je zriadené záložné právo, musí byť pohľadávka osoby, ktorá zložila zábezpeku, prednostne zaplatená z ceny za postúpenie.
- 32 Zabezpečovacie opatrenie na zaistenie pohľadávok sa môže okrem iného týkať pohľadávok v peňažnej podobe alebo v podobe práv spoločníkov a cenných papierov a nemá atributívny účinok. Zaistený majetok a zaistené pohľadávky a práva zostávajú majetkom dlžníka.
- 33 Podľa článku L. 523-1 code des procédures civiles d'exécution (Občiansky súdny a exekučný poriadok) zabezpečovacie opatrenie na zaistenie pohľadávok má účinky deponovania podľa článku 2350 Code civil (Občiansky zákonník), podľa ktorého „vklad alebo deponovanie peňažných súm, zmeniek alebo cenných papierov nariadené súdom na účely zábezpeky alebo zádržného práva má za následok osobitné určenie a prednostné právo v zmysle článku 2333“. Článok 2333 toho istého zákonníka spresňuje, že „založenie je dohoda, ktorou záložca priznáva záložnému veriteľovi právo na prednostné uspokojenie jeho pohľadávky

vo vzťahu k ostatným veriteľom z hnuťného majetku alebo všetkého hmotného hnuťného majetku, súčasného alebo budúceho“.

- 34 Cour de cassation (Kasačný súd) si kladie otázku, či takéto opatrenia nemajú za následok, aj napriek tomu, že nemajú atributívny účinok, zmenu „určenia“ finančných prostriedkov, na ktoré sa vzťahujú, vo význame, aký má tento pojem v definícii zmrazenia finančných prostriedkov.
- 35 Domnieva sa totiž, že článok 1 písm. h) nariadenia č. 423/2007, článok 1 písm. i) nariadenia č. 961/2010 a článok 1 písm. k) nariadenia č. 267/2012 možno vykladať v tom zmysle, že právo na prednostné zaplatenie ceny za postúpenie práv spoločníkov alebo cenných papierov ako osobitné určenie pohľadávok a prednostné právo na ne menia určenie týchto finančných prostriedkov.
- 36 Všeobecnejšie si kladie otázku, či záložné práva a zabezpečovacie opatrenia na zaistenie pohľadávok neumožňujú aj napriek tomu, že nemajú atributívny účinok, „použitie“ finančných prostriedkov, na ktoré sa vzťahujú, vo význame, aký má tento pojem v definícii zmrazenia finančných prostriedkov, a „využívanie“ hospodárskych zdrojov, na ktoré sa vzťahujú, „na účely získania finančných prostriedkov, tovarov alebo služieb akýmkoľvek spôsobom“ vo význame, aký majú tieto pojmy v definícii zmrazenia hospodárskych zdrojov.
- 37 Týmito opatreniami sa tomu, kto si ich uplatní, zabezpečí prednostné uspokojenie pohľadávky z predbežne zaisteného majetku, práv a pohľadávok, a to po zrušení ich zmrazenia. Možno ich teda považovať za spôsobilé podniktiť hospodársky subjekt k tomu, aby s osobou alebo subjektom, ktorej majetok je zmrazený, uzavrel zmluvu, čo by znamenalo, že by táto osoba alebo subjekt využila hospodársku hodnotu svojich aktív kvalifikovaných ako finančné prostriedky alebo by vďaka hospodárskej hodnote svojho majetku kvalifikovaného ako hospodárske zdroje získala finančné prostriedky, tovary alebo služby.
- 38 Cour de cassation (Kasačný súd) uvádza, že sa zdá, že takéto riziko v prejednávanej veci neexistuje vzhľadom na to, že Overseas Financial a Oaktree Finance sa usilujú vymôcť pohľadávku určenú súdnym rozhodnutím vydaným po zmrazení majetku spoločnosti Bank Sepah, ktorej dôvod vzniku nesúvisí s iránskym jadrovým a balistickým programom, a to ešte pred vydaním opatrenia zmrazenia.
- 39 Vzniká teda otázka, či sa má možnosť vykonania opatrenia, ktoré sa týka zmrazeného majetku, bez predchádzajúceho povolenia posudzovať podľa kategórií aktov bez zohľadnenia osobitostí prejednávanej veci, alebo naopak, či tieto osobitosti možno zohľadniť.
- 40 Cour de cassation (Kasačný súd) sa domnieva, že odpoveď na tieto otázky nie je jednoznačná, lebo nariadenia Únie neobsahujú žiadne výslovné ustanovenie, pričom ani Všeobecný súd Únie ani Súdny dvor ešte nemali príležitosť sa k tejto otázke vyjadriť.

- 41 V dôsledku toho rozhodol prerušiť konanie o druhom dôvode kasačného opravného prostriedku č. B 18-18.542 a jedinom dôvode kasačného opravného prostriedku č. G 18-21.814 a predložiť Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ.

VI. Prejudiciálne otázky

- 42 Cour de cassation (Kasačný súd) predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Majú sa článok 1 písm. h) a j) a článok 7 ods. 1 nariadenia (ES) č. 423/2007, článok 1 písm. i) a h) a článok 16 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 961/2010, ako aj článok 1 písm. k) a j) a článok 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 267/2012 vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby sa bez predchádzajúceho povolenia príslušného vnútroštátneho orgánu vykonalo na zmrazenom majetku také opatrenie, ktoré nemá atributívny účinok a akým je záložné právo alebo zabezpečovacie opatrenie na zaistenie pohľadávok upravené vo francúzskom občianskom a exekučnom poriadku?
2. Je na účely odpovede na prvú otázku relevantné, že dôvod vzniku pohľadávky, ktorá sa má vymáhať voči osobe alebo subjektu, ktorého majetok je zmrazený, nesúvisí s iránskym jadrovým a balistickým programom, ktorý predchádzal rezolúcii Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov č. 1737 (2006) z 23. decembra 2006?“